

De fem Halder

Beskrivelse

Få et indblik i De fem Halders 800-årige historie, hvor flere borge, herregårde og en skanse knyttet til magtfulde personer ligger som en imponerende perle ved Hald Sø mellem stejle bakker på Hærvejen og Pilgrimsruten gennem Jylland. Her har både pilgrimme, handelsfolk, adel og konger lagt vejen forbi.

Få en introduktion til De fem Halder i Haldladen og kom med på en historisk vandring gennem natur- og kulturlandskabet. Her kan I opleve historiens vingesus, når vi bevæger os igennem lokationerne for de fem borge og herregårde. Eleverne inddrages i dialog og refleksion omkring væsentlige historiske dilemmaer med afsæt i persongalleriet og skelsættende begivenheder fra De fem Halder.

Aktiviteter

I Haldladen introduceres eleverne gennem lyd og billeder til Hald-borgenes historie fra middelalder over reformation, hvor Viborg-bispen, Jørgen Friis, forskansede sig mod Hans Tausens og protestantismens tilhængere, til renæssance og senere oplysningstidens Landsdommer Frederik Schinkel, der også gik under navnet 'bondeplageren'. Frederik Schinkel byggede det sidste Hald, som i dag er kendt som Hald Hovedgård.

Efter den brede præsentation tager vi en historisk vandring for at mærke historiens vingesus, hvor den har fundet sted. Imens udfolder de autentiske omgivelser sig og understøtter formidlingen. Eleverne inddrages i dialog og refleksion omkring væsentlige historiske dilemmaer med afsæt i persongalleriet og skelsættende begivenheder fra De fem Halder. Eleverne kan tage billeder undervejs til det efterfølgende arbejde.

Turen rundes af i Haldladen, hvor eleverne får udleveret en tidslinje, hvor nøgleinformationer er noteret, men som de også selv skal udfylde med deres nye viden og visuelle forestillinger på baggrund af udstilling og historisk vandring. Tidslinjen kan udfyldes ved Hald eller tages med hjem i klassen for videre arbejde med kronologisk forståelse eller fordybelse i udvalgt periode.

Forberedelse

Der kan med fordel arbejdes med [kronologi](#) som overordnet værktøj til at forstå historiske sammenhænge og udviklingen i samfundet eller med temaer om middelalder, [reformationen](#), [renæssance](#), enevælde, stavnsbånd og oplysningstid.

Flere af ovenstående emner og perioder findes der forløb til på Gyldendals portaler - se under

'undervisningsmateriale'.

Efterbehandling

Fortsæt arbejdet med kronologisk forståelse. Skabelonen til tidslinjen kan findes vedhæftet.

Lad f.eks. eleverne indsætte deres fotos og tidslinjetegninger fra Hald i tidslinjeværktøjet Tiki-Toki via SkoleTube. Et miniprojekt over selvvalgt periode eller borghistorie er oplagt til yderlig fordybelse og fremlæggelse af tidslinjer.

Alternativt kan klassen samlet dykke ned i en af perioderne fra Halds historie f.eks.:

- Middelalderen (Gammel Hald, Niels Bugges Hald og Bisp Jørgen Friis' Hald)
- Reformationen og renæssance (Jørgen Friis Hald og lensslot Hald)
- Enevælden (Gregers Daas Hald – Hald 4)
- Oplysningstid og stavnsbånd (Schinkels Hald – Hald 5)

Formål

At eleverne får kendskab lokalområdets historie og kan sætte det i sammenhæng med vigtige begivenheder i Danmarkshistorien. Eleverne styrker deres forudsætninger for kritisk og reflekteret at kunne arbejde med fortællinger om fortiden og udvikler en historiske bevidsthed og dermed forståelse af samspil mellem fortid, nutid og fremtid.

Eksempler fra Fælles Mål

Historie - Der arbejdes med kompetenceområdet 'kronologi og sammenhæng', hvor eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder.

- Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger.
- Eleven kan sætte begivenheders forudsætninger, forløb og følger i kronologisk sammenhæng.
- Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum.
- Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid.
- Eleven har viden om fællesskaber før og nu.
- Eleven har viden om personer og hændelser, der tillægges betydning i historien.
- Eleven har viden om forandringer af samfund lokalt, regionalt og globalt.

Sted

De fem Halder - Viborg Museum
Ravnsbjergvej 71
8800 Viborg

Haldladen

Undervisningsmateriale

Tidslinjen kan udfyldes ved Hald eller tages med hjem i klassen for videre arbejde med kronologisk forståelse eller fordybelse i udvalgt periode.

Tidslinjen er under udarbejdelse og kommer her i første udgave og i A4 format.

Øvrige link og litteraturforslag:

Hent fil

Kronologi og sammenhæng

Alle tiders middelalder af Estrid Tomasson, Margit Broust Jensen, Alinia, 2000

Gyldendal har en række forskellige forløb om Middelalderen. Måske kan følgende være interessante:

- *Mad i middelalderen (3. klasse)*
- *Forbrydelse og straf i middelalderen (4. klasse)*
- *Teknologi og opfindelser i middelalderen (5. klasse)*
- *Høj og lav i middelalderen (6. klasse)*
- *Krig i middelalderen (7. klasse)*
- *Sundhed og sygdom i middelalderen (8. klasse)*
- *Tro i middelalderen (9. klasse)*

Forløb på Gyldendals historieportal: Reformationen

Forløb på Gyldendals historieportal: Renæssancen

Forløb på Gyldendals historieportal: Da Europa blev verdens centrum

Tilmelding

Beskrivelse af tilmeldingsprocedure

Udfyld Skabelon til booking af forløb

og send den til vibmus [at] viborg [dot] dk

Tilmelding

HISTORISK VANDRING PÅ DE FEM HALDER - Viborg Museum

vibmus@viborg.dk

Tlf.nr. 87 87 38 38

Praktisk information

Udbyder

De fem Halder - Viborg Museum

Antal

26

Periode

Hele året

Varighed

1 time

I kan tilmelde jeres klasse på alle hverdage fra kl. 8.00 - 15.00.

Pris

600,- (inkl. moms)

Emneområde

Kulturhistorie og tro
Kunst, arkitektur og design
Trivsel og fællesskaber
Tværfaglige tilbud

Fag

Billedkunst
Dansk
Historie
Kristendomskundskab

Faciliteter

- Mulighed for at spise medbragt mad
- Mulighed for toiletbesøg

Transporttilskud

Det er muligt at søge transporttilskud til dette forløb.

Kontakt udbyder

De fem Halder - Viborg Museum

Ravnsbjergvej 71

8800 Viborg

Tlf. 87873838

Banner

[Nyhed](#)